

УДК 111.32:124.3

Л. С. Тарасюк
кандидат філософських наук, доцент,
доцент кафедри психології та суспільних наук
Академії муніципального управління

ФІЛОСОФСЬКЕ ОСМИСЛЕННЯ МУЗИКИ ЯК ШЛЯХУ ДО ЦІЛІСНОСТІ

Постановка проблеми. Під час дослідження проблеми цілісності людини виникла ідея філософського аналізу феномена музики та її осмислення як шляху до цілісності. Філософія музики взагалі є малодоступною та малодослідженою сферою науки, якщо згадати про філософію як про проникнення в одвічні причини буття до трансцендентного споглядання звукових образів. Для того щоб успішно працювати в цій сфері, необхідно володіти і філософським баченням світу, і разом з тим володіти почуттєво-образним за своєю природою мистецтвом звуків. Загалом філософи не є музикантами, а музиканти – філософами. Проте поєднання музики і філософії трапляється в історії науки. Можна назвати таких мислителів піфагорійської школи, як А. Блаженний, С. Боецій, Дж. Царліно, М. Мерсен, А. Схоластик, А. Фульдський, Г. Еггебрехт, К. Дальхауз, І. Кант, Т. Адорно.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В. Одоєвський писав: «Музика складає істинну духовну форму мистецтва, оскільки звук показує внутрішні якості матерії <...> Музика є другий Всесвіт, і лише філософу, який володіє витонченим духовним слухом, дано чути і усвідомлювати Божественну Музику Світу». Й. Гете зазначив «Музика – це абсолютний трансцендентний засіб проникнення в сфери вищого порядку і краси <...> Велич мистецтва ясніше всього проявляється саме в музиці». Ф. Ніцше писав: «Бог дав нам музику, щоб насамперед «підніматись догори». Т. Карлейль зазначив: «Музика доводить нас до самого краю Вічності і дає нам можливість протягом декількох хвилин досягнути її велич».

Велична праця О. Лосєва «Музика як предмет логіки» є прикладом саме істинно філософського підходу до феномена музики. О. Лосєв знав професійно начала теорії музики. Саме таке заповнення всього простору між чистим розумом (філософією) і звуковим образом (музикою) стало умовою можливості творчої діяльності у філософії музики для вченого. І. Тургенєв зазначає, що «музика – це розум, втілений в прекрасних звуках».

Метою статті є спроба аналізу багатовимірності музики, здійснення її філософського осмислення та розгляд її як шляху до цілісності людини. Виходячи за межі музикознавчої площини, що насичена термінами, біографічними фактами та сповнена догматизму, зосередимо свою увагу на екзистенційних переживаннях людини, які здатна визивати музика, і здатності її навіть наблизити до гармонії сфер. Музика стоїть на стику феноменологічного, екзистенціального та онтологічного підходів. Щоб розкрити значення феномена цілісності саме через феномен чистого музичного буття, необхідно з'ясувати філософські позиції осмислення музичного феномена, виходячи з усіх законів цілісності та універсальності його буття. Цим і зумовлена актуальність означеної теми дослідження.

Виклад основного матеріалу дослідження. О. Лосєв один (а у своєму роді і єдиний) із небагатьох вчених, що зумів з таким успіхом перенести філософський метод на музику. Його метод має назву «діалектично-феноменологічний», він синтезує кращі риси феноменології і діалектики на основі ейдетичного пояснення носіїв музики, звертаючи свій розум до світу античних категорій, таких як «логос», «етос», «патос», «меон». Поняття «ейдос» О. Лосєв визначає як «цільний смисловий лік речі, фігура якого дана зі споглядальної і розумово-чуттєвої сфери. Іншими словами, «ейдос» – це відомий нам і нами сформульований його смисл. «Ейдос» – це те, що ми знаємо про річ. Все, що є в речі – є її ейдос» [7, с. 331]. Яке це відношення має до музики? Музика здатна найповніше і найглибше проявити сутність речей, явищ. За визначенням О. Лосєва, музика – це мистецтво, і вона має певну художню форму, її логіка зумовлюється сут-

ністю часу і числа, а не формами повсякденних переживань людини [7, с. 331]. Якісною матеріалізацією втіленого в часі ідеального числа є рух. Так виникає музика як мистецтво часу, в глибині якого таїться ідеально-нерухома фігурність числа і яке зовні зацікає якостями упредметненого руху. Таким чином, в концепції О. Лосєва категорія часу має енергію цілого, об'єднує триваюче з нетриваючим, возз'єднує частини в ціле. «Музичний час, – пише філософ, – збирає розвиток і різноманітні шматки буття воедино, долаючи тугу просторового розп'яття буття» [7, с. 63].

Музичне буття завжди є буттям естетичним, оскільки музика виражає естетичні почуття високого порядку. В основі музики як мистецтва часу лежить становлення – постійне виникнення і зникнення водночас, отже, музика є суцільною плинністю, з одного боку, та напруженою і вибуховістю, з іншого боку. Буття у музиці є єдністю і синтезом свідомого й несвідомого, пізнавального і предметного. Музика є своєрідним феноменом, ідеальною субстанцією, вона є часом, в якому існує число, яке пронизує Всесвіт і буття людини. Ми можемо осмислювати феномен музики як цілісність, а саме як шлях до цілісності людини. О. Лосєв здійснив спробу досягнути багатовимірність музично-звукового простору, розглядаючи різноманітні аспекти буття музики від символічного вираження самої себе до вчення про гармонійні сфери.

Сучасна філософія музики керується частіше культурологічним підходом, історичним принципом, феноменологією і соціологією. Існує проблема розвитку аксіологічного напрямку у філософії музики, напрями, що змикаються, з одного боку, з естетикою та музикознавством, а з іншого – філософською та культурною антропологією. Проблема, яку можна позначити як аксіологічну думку про музику. Важливим питанням цієї галузі філософії є форми і методи досягнення музичного буття, які розглядають музику, з одного боку, в онтологічному статусі, виділяючи її як самодостатню субстанцію, а з іншого – в аксіологічному світі, розкриваючи музику як спосіб буття в світі людини й людини в світі музики. Нині О. Лосєв виокремлює з усіх видів пізнання світу музичне пізнання як таке, самостійне та самодостатнє. У музиці філософ вирізняє «первинну до-образну або до-структурну основу або чистий музичний досвід» та структурну музику, яка ущільнюється до образу і слова [8, с. 604]. О. Лосєв писав: «Адже музика як мистецтво звуків відображає найбільш інтимний і глибокий корінь речей. Звук йде з глибини і мовить нашій глибині» [8, с. 604]. Відновлюючи свою цілісність, людина творить свій власний мікрокосмос, в якому дуже цінує незапоре мислення у гармонійному поєднанні з вірою. Б. Асаф'єв висловив думку: «Чи не є музика за своєю глибинною суттю чимось більше, ніж мистецтвом?». Музика – це філософське одкровення, а філософія – це музичний ентузіазм. Зв'язок музики і філософії перш за все обумовлюється здатністю музики втілювати «неслиянную слиянность» світу і людини, тобто те, що і є предметом філософського осмислення. Спрямовуючи свою думку до просторово-часового континууму музики, О. Лосєв фіксував цілковитий хаос, адже музика не створює ніяких предметів, вона змальовує чисту сутність предмета, але не сам предмет. Ймовірно, ця сутність є «непомірно більш загальною, ніж індивідуальність предмета, і тому вона має змогу відповідати нескінченній кількості просторово-часових предметів» [8, с. 604]. Чистій музиці не притаманні пізнавальна оформленість, тому просторово-часовий пласт буття зостається поза її межами, вона оперує сенсами та сутностями предметів, зображуючи їх чисту якість, на відміну від чистої думки, яка має пізнавальну оформленість, однак не охоплює чисту якість і сутність предмета [8, с. 604].

Для класифікації типів музичного світовідчуття філософ залуцає принцип актуальності особистості і виділяє такі типи: епічне, коли душа поринає у спокій і предмети сприймаються в їх роз'єднаності та поза особистісної даності; драматичне, коли музика змушує душу ніби втілитися безпосередньо у предмети, стати ними і тим самим ніби знищити ці предмети; ліричне, коли музика зберігає предмет нібито споглядальним та між тим змушує деяким чином й уживатися в нього. Виходячи з цього, О. Лосев стверджує, що «найбільш досконалим і величним витвором творчості є музична драма, в якій первинна основа музики доходить до Логосу і розквітає образом» [8, с. 606]. Мислитель зауважує, що народжені образи є суто символічними і втілюють лише зовнішній вираз музики, яка залишається чистою сутністю світу, невимовною, а тому й потребує символіки. Музика, яка досягла ступеня образу, вже не є первинною та чистою музикою, долаючи хаос, вона «готова обручитися зі світлом і останньою гармонією істинного та всесвітнього Слова, Логосу» [8, с. 612]. Зосереджуючи увагу на музичній драмі, філософ наголошує на тому, що саме в ній відбувається глибинний синтез звуку та слова, які у своєму первинному значенні є абсолютно несумісними: перший є носієм чистої якості і допредметності, тоді як друге є оформленістю та структурністю. Яким же чином відбувається гармонійне поєднання звуку і слова в музичній драмі? О. Лосев припускає, що слово, наділене поетичністю, втрачає свою первинну оформленість, у свою чергу, чисте музичне буття у своєму розвитку набуває форм і «напружується до слова, до Логосу» [8, с. 606]. Філософ підкреслює важливість принципу оформлення як в гносеологічному аспекті – описове зображення структури пізнання, так і в метафізичному – характеристика ступеня наближення первинно-єдиного хаосу до всесвітньої свободи всеєдності [8, с. 613]. Філософ говорить про чистоту, яка притаманна музиці, і в той же час визначає категорію «чистота» через мудрість: «Початок і кінець мудрості однакові: наївність. До цієї простоти треба дорости» [8, с. 636].

У давні часи пророки були великими музикантами. Наприклад, серед індуських пророків можна згадати Наряду, який одночасно був і музикантом; Шиву, богоподібного пророка, винахідника священної провину; Кришну, який завжди зображується з флейтою. Існує добре відома легенда з життя Мойсея, яка розповідає про те, що Мойсей почув божественне веління на горі Сінай у словах *Museke* – «Мойсей, почувй»; а одкровення, яке зійшло на нього, складалося з тону і ритму, і він назвав його тим же самим ім'ям: Музика; а такі слова, як «Music» і «Musike», походять від того ж слова. Пісні та вірші Давида були відомі протягом століть, його послання було дано у формі музики. Орфей з грецьких міфів, що знав таємницю тону і ритму, за допомогою цього знання мав владу над прихованими силами природи. Індуська богиня краси і знання Сарасваті завжди зображується з виною (музичний інструмент, символ мистецтва). Все це говорить про те, що вся гармонія має свою сутність в музиці. Музика проникає далі, чим може проникнути будь-яке інше враження зовнішнього світу. І краса її полягає в тому, що вона є як джерелом творення, так і засобом його поглинання. Іншими словами, музикою був створений світ, і за допомогою музики він повертається знову до джерела, хто його створив. Перш ніж механізм почне рухатися, він видає шум; перш ніж дитина зможе захоплюватися формою або кольором, вона насолоджується звуком. І коли є яке-небудь мистецтво, здатне порадувати людей похилого віку, так це музика. Якщо є якесь мистецтво, яке може наповнити молодих життям і ентузіазмом, почуттями і пристрасною, так це музика. І в той же час вона є чимось, що дає людині ту силу, міць дії, яка змушує солдатів марширувати під удари барабанів і звуку труб. Це цілюща сила музики, зцілення душі, а тому ми можемо визначити музику як шлях до цілісності особистості, кожна людина по-своєму звучить. Ідея про зцілення через мистецтво музики належить до початкової стадії розвитку людини; кінцем цього шляху є досягнення, розвиток за допомогою музики. Перш за все, якщо подивитися, що є основою всіх ліків, які використовуються

для зцілення, то виявиться, що це різні елементи, що складають наше фізичне буття. Такі елементи присутні в ліках, і те, що відсутнє в нас, береться з них, тобто ефект, який має бути проведений у нашому тілі, виробляється ними. Вібрація, необхідна для нашого здоров'я, створюється їх силою, а ритм, необхідний для одужання, викликається приведенням циркуляції крові до певної швидкості. Тобто здоров'я є станом досконалого ритму і тону, а музика, в свою чергу, і є ритмом і тоном, тому, коли музика у нас неспівзвучна, необхідна допомога гармонії і ритму. Цей спосіб зцілення може бути вивчений і зрозумілий за допомогою вивчення музики власного життя, вивчення ритму пульсу, серцебиття і голови. В Індії був час, коли музика практично повсюди використовувалася для цілительства. Вона застосовувалася для зцілення розуму, характеру і душі, тому що саме здоров'я душі приносить здоров'я фізичне. Але зцілення фізичного тіла не завжди допомагає душі. Це не слід розуміти як непродуктивність зовнішньої медицини. У світі всі речі корисні, якщо знати, як їх правильно застосувати. Але якщо досягається фізичне здоров'я, тоді як в душі хвороба залишається, то рано чи пізно хвороба, похована в душі, проявить себе на фізичному рівні. Безсумнівно, що в міру того, як матеріалізм поширився по світу, це вплинуло не тільки на Захід, а й на Схід. Використання музики для духовного вдосконалення і зцілення душі, яке переважало в стародавні часи, в сучасному світі стало рідкістю. З музики зробили просто час проведення, засіб забування духовних цінностей, розвитку особистості, а не спосіб усвідомлення найважливіших речей. Життя цілком, у всіх його аспектах, є однією-єдиною музикою; ірреальним духовним здобутком є налаштування самого себе на гармонію цієї досконалої музики. Набути духовність та відновити свою цілісність означає усвідомити, що весь всесвіт – це одна симфонія; в ній кожен індивід є нотою, а його щастя в тому, щоб стати досконало налаштованим на гармонію всесвіту. Людину робить духовним не проходження певної релігії або певного віросповідання, або фанатизм по відношенню до якоїсь ідеї, або навіть думка про те, щоб стати дуже хорошим для життя в цьому світі. Гранічним, первинним благом є сама гармонія. Музика є мініатюрою гармонії всесвіту, тому що гармонією всесвіту є життя, а людина, будучи мініатюрою всесвіту, демонструє гармонійні або негармонійні акорди у своєму пульсі, в ударах серця, в ритмі, тоні. Її здоров'я або хвороба, радість чи смуток – все говорить про музику або відсутність музики в її житті.

Коли ми чуємо музику, яка нам подобається, то вона налаштовує нас на гармонію з життям. Тому людина має потребу в музиці. Багато хто говорить, що їм не потрібна музика. Але насправді вони просто не чули її. Коли людина слухає музику, а вона торкається її душі, то виникає любов до музики. Якщо любові немає, то це лише означає, що не слухали музику достатньо і не зробили своє серце спокійним і тихим для того, щоб слухати її, насолоджуватися і цінувати її. Крім того, музика розвиває здатність, за допомогою якої людина вчиться цінувати все, що є хорошим в науці та мистецтві, у будь-якій формі людина може цінувати аспект краси. Тяжкість людського тіла та її серця позбавляє навколишньої краси. Людину тягне вниз, до землі, тому вона стає обмеженою, не бажає вивисуватися до духовного світу: до істини, добра і краси. Такі почуття, як ніжність, терпимість, всепрощення, любов, розуміння – все це приходить з легкості в душі й тілі. Звідки приходить музика? Все це приходить з природного, духовного життя, яке знаходиться у внутрішньому світі людини. Що чудово в музиці, так це те, що вона допомагає людині концентруватися, або медитувати незалежно від думки; тому музика видається мостом над прірвою між формою і безформним. Якщо є щось інтелектуальне, ефективне і в той же час безформне, то це музика. Поезія пропонує форму, лінія і колір вселяють форму, але музика не натякає ні на яку форму. Вона створює резонанс, піднімаючи думку над щільністю матерії, вона майже перетворює матерію в дух – в її початковий стан – посередництвом гармонії вібрації, яка зачіпає кожен атом людської

істоти. Краса лінії й кольори можуть просунутися дуже далеко, але не далі форми; радість аромату може просунутися трохи далі, але музика є нашим найглибшим, внутрішнім буттям, і таким чином вона творить нове життя – життя, що наповнює сенсом буття людини.

Музиці присвоюється така якість, як соборність, музика знімає такі суперечності: страждання і задоволення, знімаючи просторово-часові плани свідомості, музика розкриває нові плани буття, творить новий час – живу творчу Вічність, вічне нескінченне «зараз». І, нарешті, музика знімає останній поділ світу і Бога, повертаючи буття до втраченої ним єдності і тим самим повертаючи людину самій себе, а це й означає відновлення своєї цілісності, своєї цілості, своєї андрогінності.

На наш погляд, досить важливим є розвиток музикотерапії у філософії. Музикотерапія здатна гармонізувати внутрішній світ людини, пізнати себе, відновлювати свою цілісність. Досить пригадати який піднесений емоційно-чуттєвий стан переживає людина, коли слухає твори Т. Альбіноні, Й.-С. Баха, Л. Бетховена, В. Вагнера, В. Моцарта, Г. Генделя, Л. Франца, Ж.-П. Леменса, Т. Дюбуа, Ш.-М. Відор, Р. Вагнера, Ф. Шуберта, Я.-Л.-Ф. Мендельсона, А. Вівальді, С. Рахманінова, О. Скрабіна, І. Стравінського та ін.

На даний момент активно розвиваються нові галузі в медицині на стику психології та психіатрії, мистецтво – один з таких напрямів лікування, метод психотерапії. Предмет арт-терапії – це психіка людини, тобто її емоційний світ. Тут найбільш яскраво видно емоційно-образну природу мистецтва. Мистецтво здатне очищати чуттєвий світ, корегувати його спрямованість. Арт-терапія – це і споглядання твору, і безпосередньо художньої творчості як вираз, сублімація нереалізованих бажань, свого роду очищення мистецтвом (катарсис).

Російський фізіолог І. Тарханов у статті «Про вплив музики на людський організм» досліджує дію музики на ритм дихання і серцебиття. Його дослідження показали, що радісна музика прискорює виділення травних соків і покращує апетит, а також збільшує працездатність м'язів і може на якийсь час зняти м'язову втому. Музику ліками вважав великий російський лікар М. Мудров. Він писав: «Цим мистецтвом повідомляється хворому та твердість духу, яка перемагає тілесні болі, тугу, метання і яка самі хвороби, наприклад, нервові, іноді підкорює волі хворого». Про позитивний вплив музики на здоров'я говорить і В. Бехтерев. Музична терапія успішно поєднується з багатьма лікувально-профілактичними засобами. Групова музикотерапія в активній формі включає в себе також терапію (вокалотерапія, хорівий спів).

Музикотерапія емоційно активізує міжособистісні відносини, регулює психовегетативні процеси, підвищує доступність для свідомого переживання психо- і соціодинамічних процесів, створює умови для соціальної активності пацієнтів. Особливо важливо це при лікуванні дитячого аутизму та інших хвороб, у медицині позитивні результати тут очевидні. Д. Отт підкреслював велике значення музики як дієвого засобу відволікання хворого від нав'язливих станів. Таким чином, мистецтво стає в арт-терапії коректором особистості (не знищуючи індивідуальність – «Я»), залишаючись при цьому засобом формування цілісної особистості. Впливаючи на емоції, в силу своєї емоційно-образної специфіки, мистецтво активізує «думки-почуття», тим самим розвиваючи емоційну і одночасно свідому сферу людини. Музика здатна зцілювати повічене «Я», приводячи хаос почуттів у систему, де вони стають розумними.

Висновки. Отже, можна констатувати синкретичний характер осмислення феномена музики як творчості людини, що є засобом відновлення цілісності особистості, повернення до цілості свого «Я». Музичне буття – це естетичне буття, що має свою логічно-часову структуру, яка дає можливість здійснюватися музичному становленню. Завдяки музичному становленню відбувається те внутрішнє злиття людини з музикою і те охоплююче внутрішнє хвилювання, яке становить потаємний центр залучення слухача у стихію життя музичного твору. Тому можна сказати, що в самій сутності музичного буття лежить тотожність людського і музичного, яка визначає особистісне значення музики. Можна допов-

нити тотожність людського і музичного як андрогінного і цілісного. Момент усвідомлення, переживання людиною музики, злиття об'єктивного і суб'єктивного у світі музики називається музичним естетизмом. Це перша зустріч мислячої музичної свідомості з осмисленням (ейдетичним) музичним предметом. Таким чином, музичний естетизм означає емоційно-чуттєве переживання краси музики, тобто переживання повноти досконалості, цілісності свого глибинного внутрішнього «Я». Музичний естетизм – це універсальна категорія, що поєднує у собі універсальний характер музичного буття і універсальність людської свідомості, тобто сприйняття і розуміння в цілому. Музичний естетизм, що розглядається з погляду філософсько-естетичного аналізу, об'єднує у собі такі рівні, як феноменологічний, екзистенціальний, інтенціональний, інтерсуб'єктивний, тобто існує як інтерсуб'єктивна цілісність, що сполучає в собі екзистенціальні і семантико-виразні сфери музичної культури. Отже, естетизм є універсальною умовою соціокультурного буття музики. Завдяки музичному естетизму відбувається репрезентація людського світу в музичне буття, і навпаки, музики у свідомість людини. Тому музичний естетизм як точка єднання музичного і особистісного є єдиною можливістю олюднення музики, її розуміння і введення в простір людського буття, створення цілісності буття для самої людини і через це одухотворення як самої людини так і її буття. Як зазначив О. Лосев: «Чисте музичне буття є останньою злитістю і якби граничною проникливістю одного предмета в інший; воно є їх нероздільною возз'єднуючо-множинною єдністю, ця безформна множина-єдність безперервно рухається, вабить» [7, с. 20]. Можна сказати, що в музиці все злите у якійсь нероздільній буттєвості, що й свідчить про цілісність буття людини. Музика спрямовує, виводить на шлях до цілісності. Філософ дивиться на музику під різними кутами зору, з позицій різноманітних філософських традицій: у фокус потрапляє музично-математична гармонія платонівсько-піфагорійської концепції числа, платінова теорія часу, проклова розробка числа, гегелівська абсолютна музика, шопенгауєрівська світова воля, ніцшевське трактування аполлонівського та діонісійського, франківське тлумачення числа, соловйове вчення соборності та всеєдності тощо, але будь-яка філософська традиція музики сприяє відновленню цілісності буття людини. Слухаючи музику та переживаючи естетичний естетизм, людина поринає в стан інсайту, де споглядає свій внутрішній світ і відбувається духовна трансформація. Через інсайт відбувається катарсис (очищення) людської душі, але досить важливим є те, щоб переживання катарсису було не лише миттєвим, а постійною зміною, трансформацією людської свідомості та можливістю якісного перетворення особистості. Катарсис повинен стати екзистенційним, життєвим, тоді є можливість процесу становлення цілісності людини. В цьому катарсисі, в процесуальності переживань, в подоланні себе є таїна музики, таїна виходу особистості за свої межі. Чи не є музика як один із видів мистецтва шляхом до цілісності особистості...

Література

1. Аристотель. Поэтика / Аристотель // Политика. Поэтика. – М.: АСТ, 2010. – С. 291–326.
2. Батищев Г. Введение в диалектику творчества / Г. Батищев. – СПб.: Изд-во РГХИ, 1997. – 132 с.
3. Бердяев Н. Дух и реальность / Н. Бердяев // Философия свободного духа. – М.: Республика, 1994. – С. 364–462.
4. Богомолов А. Философия музыки / А. Богомолов // Философия и будущее цивилизации. – М.: Современные тетради, 2005. – С. 98–115.
5. Веберн А. Лекции о музыке. Письма / А. Веберн. – М.: Музыка, 1975. – 320 с.
6. Воронцов Ю. Пространственно-временные отношения в понимании музыки как философская проблема / Ю. Воронцов // Философские исследования: сб. ст. – М.: Мысль, 1999. – С. 69–78.
7. Лосев А. Музыка как предмет логики / А. Лосев // Из ранних произведений. – М., 1990.

8. Лосев А. Форма – Стиль – Выражение / А. Лосев ; под общ. ред. А. Тахо-Годи, И. Маханькова. – М. : Мысль, 1995. – 994 с.

9. Мамардашвили М. Необходимость себя / М. Мамардашвили. – М. : Лабиринт, 1996. – 334 с.

Анотація

Тарасюк Л. С. Філософське осмислення музики як шляху до цілісності. – Стаття.

У статті досліджується проблема цілісності людини, а саме здійснюється філософський аналіз та осмислення музики як шляху до цілісності. Музичний естетизм, що розглядається з погляду філософсько-естетичного аналізу, об'єднує у собі такі рівні, як феноменологічний, екзистенціальний, інтенціональний, інтерсуб'єктивний, тобто існує як інтерсуб'єктивна цілісність, що сполучає в собі екзистенціальні і семантико-виразні сфери музичної культури. Естетизм є універсальною умовою соціокультурного буття музики. Музика є шляхом до відновлення цілісності людини.

Ключові слова: цілісність, людина, буття, музика, філософія музики, естетизм, інсайт, катарсис.

Аннотация

Тарасюк Л. С. Философское осмысление музыки как пути к целостности. – Статья.

В статье рассматривается проблема целостности человека, а именно осуществляется философский анализ и осмысле-

ние музыки как пути к целостности. Музыкальный эстетизм, который рассматривается с точки зрения философско-эстетического анализа, объединяет в себе такие уровни, как феноменологический, экзистенциальный, интенциональный, интерсубъективный, то есть существует интерсубъективная целостность, которая объединяет в себе экзистенциальные и семантико-выразительные сферы музыкальной культуры. Эстетизм является универсальным условием социокультурного бытия музыки. Музыка является путем к восстановлению целостности человека.

Ключевые слова: целостность, человек, бытие, музыка, философия музыки, эстетизм, инсайт, катарсис.

Summary

Tarasjuk L. S. Philosophical understanding of music as a way to wholeness. – Article.

The article discusses the issue of human integrity and makes philosophical analysis and understanding of music as a way to wholeness. Musical aesthesis that is considered from the point of view of philosophical and aesthetic analysis, combines these levels, as a phenomenological, existential, intentional, intersubjective, i.e. there is intersubjective integrity that combines the existential and semantic-expressive spheres of musical culture. Aesthesis is a universal condition of social and cultural existence of music. Music is the way to restore the integrity of a person.

Key words: integrity, person, being, music, philosophy of music, aesthesis, insight, catharsis.